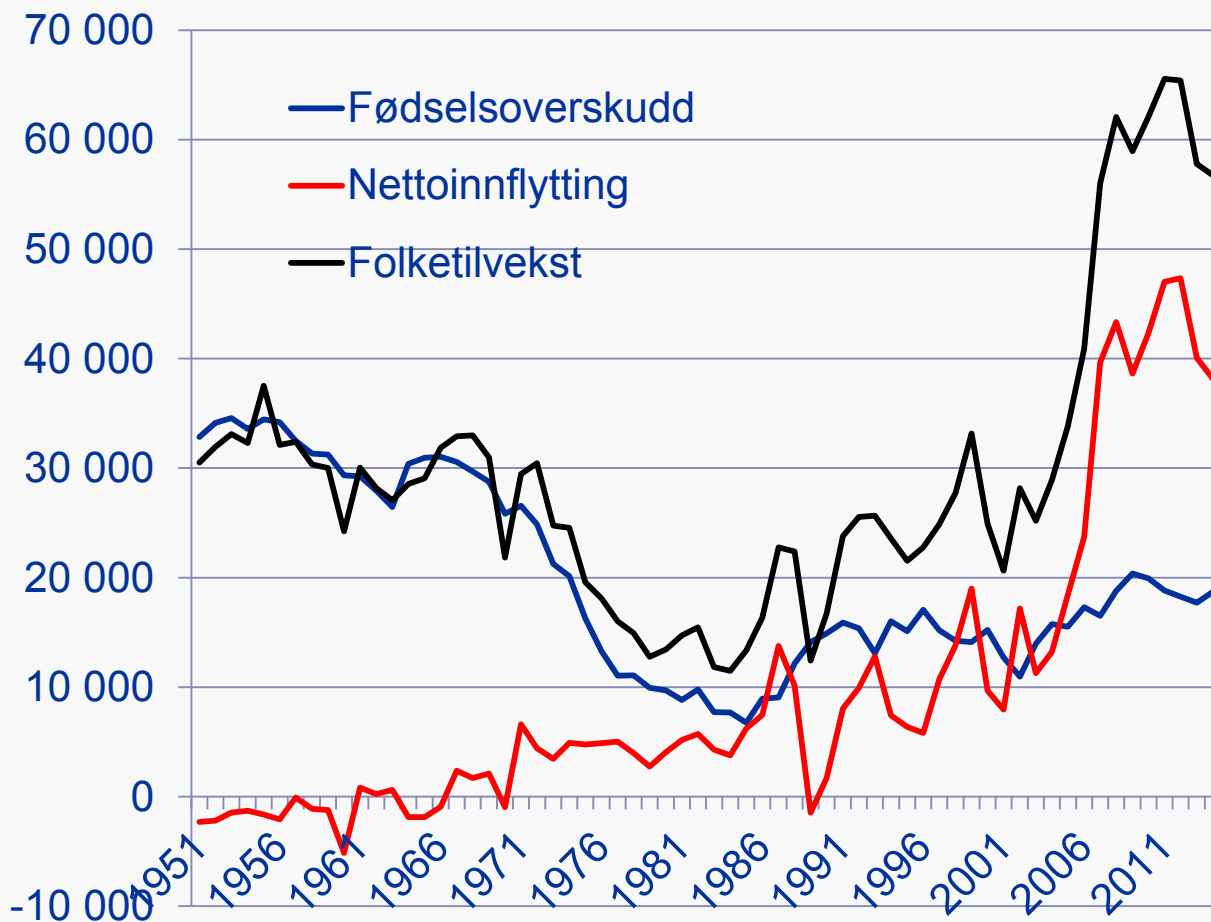

Virkninger av innvandring på offentlige finanser

Seminar arrangert av TBU for kommuneøkonomi
10.des. 2015

Erling Holmøy Forskningsavdelingen, SSB

Bidrag til befolkningsvekst

Bidrag til befolkningsvekst 2004-2014

- Nettoinnvandring: 65 %
- Fødselsoverskudd: 35 %

Innvandrere sto for 68 % av veksten i sysselsatte 2007-2014

Hva har vi gjort?

- Generelt prosjekt: Offentlige finanser på lang sikt
- Unnlåtelsessynd ikke å analysere virkninger av innvandring
 - Ville gjort det uansett, men Brochmannutvalget ga momentum
- Hovedarbeid: Rapporter 15/2012 *Makroøkonomi og offentlige finanser i ulike scenarioer for innvandring*
 - De demografiske beregningene: Rapporter 23/2013 (Brunborg og Texmon)
 - Kapittel 12 i NOU 2011:17 (Brochmann-utvalget).
 - Økonomiske analyser 3/2012 (resyme av rapporten)
 - Samfunnsspeilet 5/2013 (klargjør noen av de effektene som har skapt mest offentlig debatt)
- Ingen beregninger etter 2012
- Virkninger av flere flyktninger ikke beregnet
- Jobber med en oppdatert/forbedret rapport

Hovedelementer i DEMEC

- Skatteinntekter
 - Lang sikt => likevekt => Produksjon, forbruk og de fleste skattegrunnlag utenom oljeinntekter bestemmes av
 - ♦ Befolkning, yrkesdeltakelse, arbeidstid og produktivitet
 - ♦ Dagens skattesatser. Diskutabelt (?)
- Viktigste offentlige utgifter
 - Kontantoverføringer (trygder, stønader,...) og Offentlig konsum (skattefinansierte tjenester)
- Bosatte er ulike mht yrkesinntekt, overføringer og skattefinansierte tjenester. Atferd som i 2006
- Grupperer befolkning:
 - Landbakgrunn, Alder, kjønn, botid, hovedinntektskilde
- Arbeid spesielt viktig
 - Påvirker nesten alle skattegrunnlag i fastlandsøkonomien
 - Offentlig stønad alternativ til yrkesinntekt
 - Mange offentlige stønader relatert til yrkesinntekt

Landbakgrunn

Opprinnelsesregion

- R0: Norge
- R1: Vestlige land
- R2: Østeuropeiske EU-land
- R3: Resten av verden

Norskfødte

- R0 hvis minst en av foreldrene er ikke-innvandrer
- R1 hvis 2 innvandrerforeldre, mor fra Vestlige land
- R2 hvis 2 innvandrerforeldre, mor fra EU-Øst Europa
- R3 hvis 2 innvandrerforeldre, mor fra resten av verden

- Store regioner => mindre forskjeller i gjennomsnittsatferd enn om vi ser på statsfinansielle pluss- eller minusvarianter
- Flyktninger ikke skilt ut

Beregningstyper

1. 5000 flere innvandrere i kun 2015 => enhetseffekter = virkninger per ekstra innvandrer tom 2100
 1. Inkluderer virkninger knyttet til etterkommere
 2. Virkningene sett fra det offentliges side – ikke fra en enkelt innvandrers side
2. 5000 flere hvert år 2015-2100
3. Endret integrering av de ikke-vestlige innvandrere som er med i referansebanen

To viktige likevektseffekter

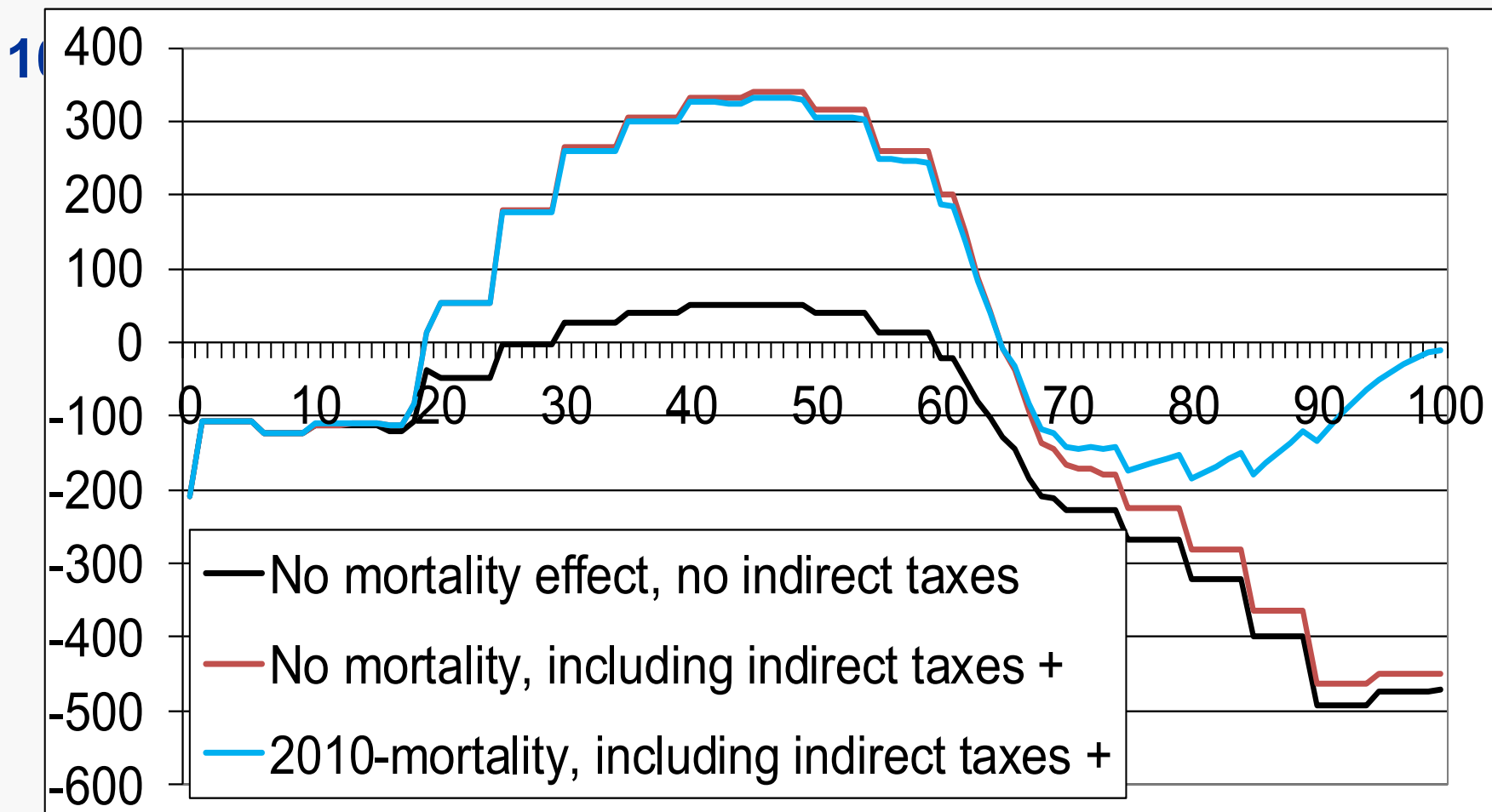
1. Indirekte skatter, arbeidsgiveravgift og skatter betalt av bedrifter

- Generasjonsregnskap fordeler disse likt på innbyggerne
- DEMEC: Bidragene til disse skattene fordeler seg som arbeidsinntekt på befolkningsgrupper
 - ◆ Grunnlagene for disse skattene er produsert av arbeidsinnsats.
 - ◆ Gitt utenriksøkonomisk balanse => forbruk følger produksjon

2. Budsjettkomponenter avhenger av hverandre => kan ikke summeres (som i generasjonsregnskap)

1. Ressursskranker => økt offentlig konsum fortrenger grunnlagene for indirekte og bedriftsbetalte skatter, herunder arbeidsgiveravgiften

GE 1: Netto inntekter etter aldermed og uten indirekte skatter ++. Natives, 1000 2006-NOK

GE 2: Effekter av 1% flere årsverk i eldreomsorg

Shares of budget effect , %	
Reduced primary income	24,8
Net indirect taxes	22,1
Direct taxes	6,1
Social security premiums	-3,6
Increased primary expenditures	75,2
Consumption	74,4
Other expenditures	1,3
Budget effect	100

Tolkninger av økt innvandring i ett år

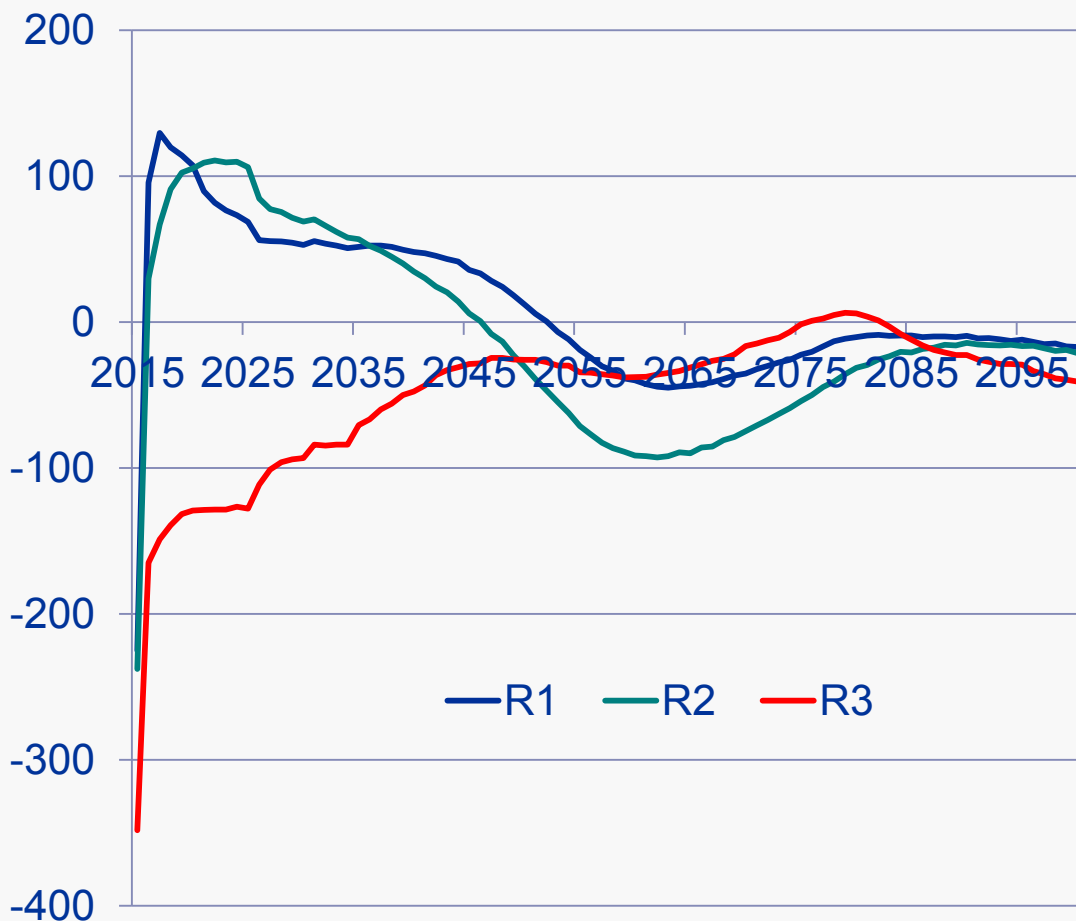
1. En ekstra person: Populær tolkning, men ikke gjort

- Summere nettobetalingene mellom en gjennomsnittsperson og det offentlige fra innvandringsåret til død
- Får ikke barn. Utvandrer ikke
- Sum over år begrenses av levealder

2. Ekstra slekter (sett fra skattebetalerne): Holmøy og Strøm (2012)

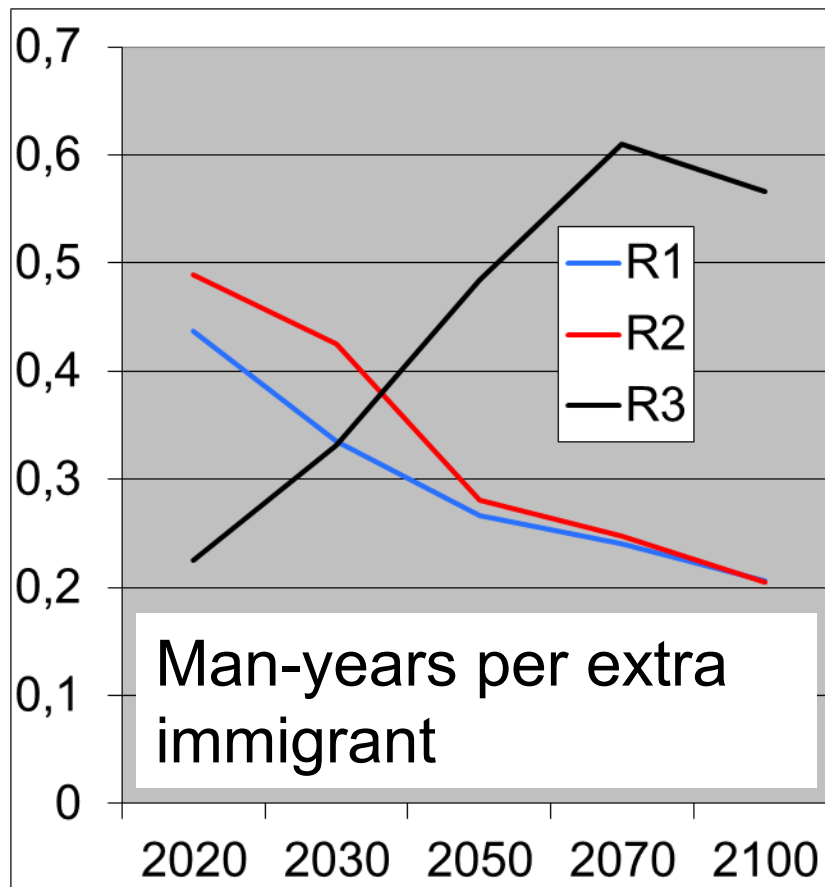
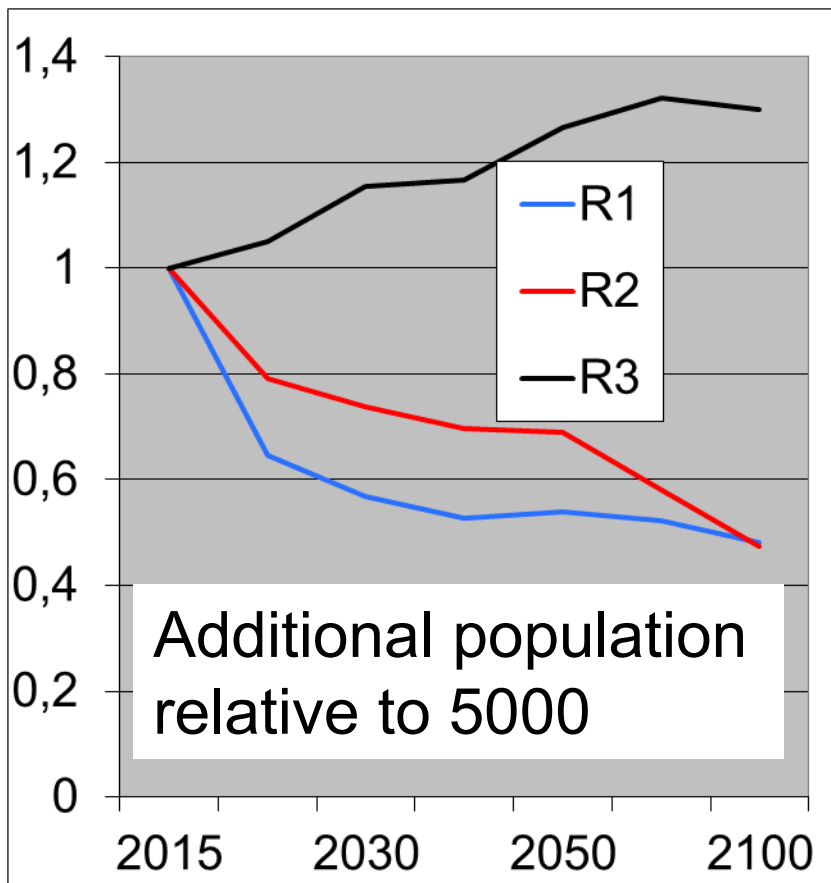
- Nettoutgiften i "alle" år av en *gruppe som innvandrer i et gitt år*
- Fordelt på alder og kjønn som observert
- Gjennomsnittsatferd for gitt kjønn og alder, inkl. fødsler og utvandring
- Virkningene dør ikke ut
 - ♦ Betalingene knyttet til innvandrerne erstattes gradvis av betalinger til og fra etterkommere
 - ♦ Integrering av etterkommerne viktig
 - ♦ Sum over år kan bli vilkårlig stor avhengig av hvor mange år vi tar med.

Flere innvandrere i bare 2015: Netto per innvandrer

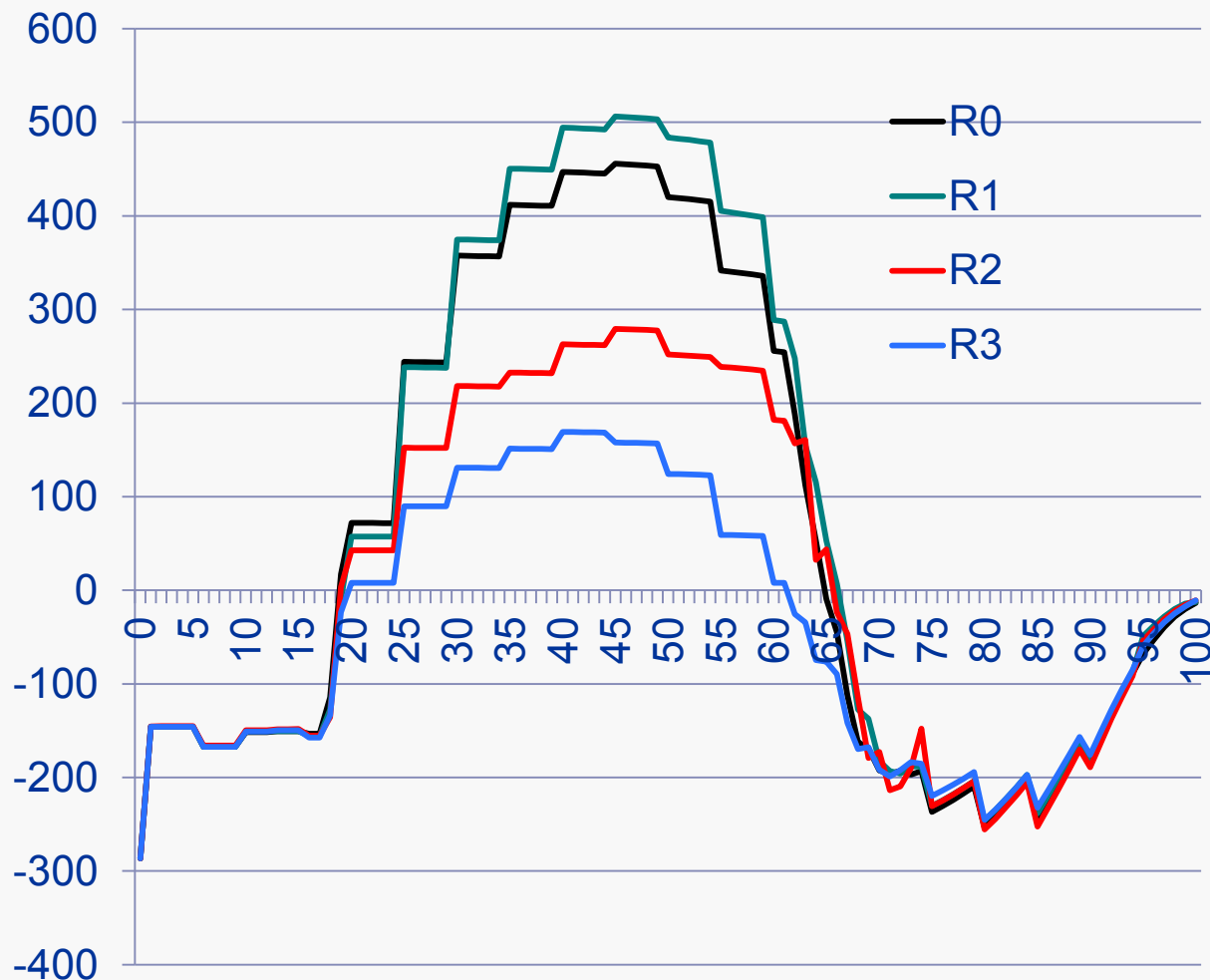
- **Slekter - ikke et livsløp!**
 - Innvandrene har ulik alder
 - Får barn og gjenutvandrer
 - **Sum R3 = 4,3 mill 2014-lønnskroner**
 - Øker desto lenger frem vi regner
- Første år: Offentlig sektor bygges opp
 - Fortrenger skattebaser
 - Mest ved R3 (flest barn)
- Før 2050: R1 og R2 => overskudd, R3 => minus
- Lang sikt: Etterkommere med norsk atferd dominerer
 - R3 gir flere etterkommere

Demografiske vs. økonomiske effekter

- R3 => flere sysselsatte etterkommere og færre emigrerer enn i R1 og R2
- Modifiserer forskjeller i arbeidsinntekt og stønadsmottak

1. Nettoutgifter over et enkelt livsløp

Foreløpige anslag på
nåverdisummer
(mill. 2014-kr.)
rente = lønnsvekst = 4%

R0, 0-100 år: 5,9

R1, 25-100 år: 10,7

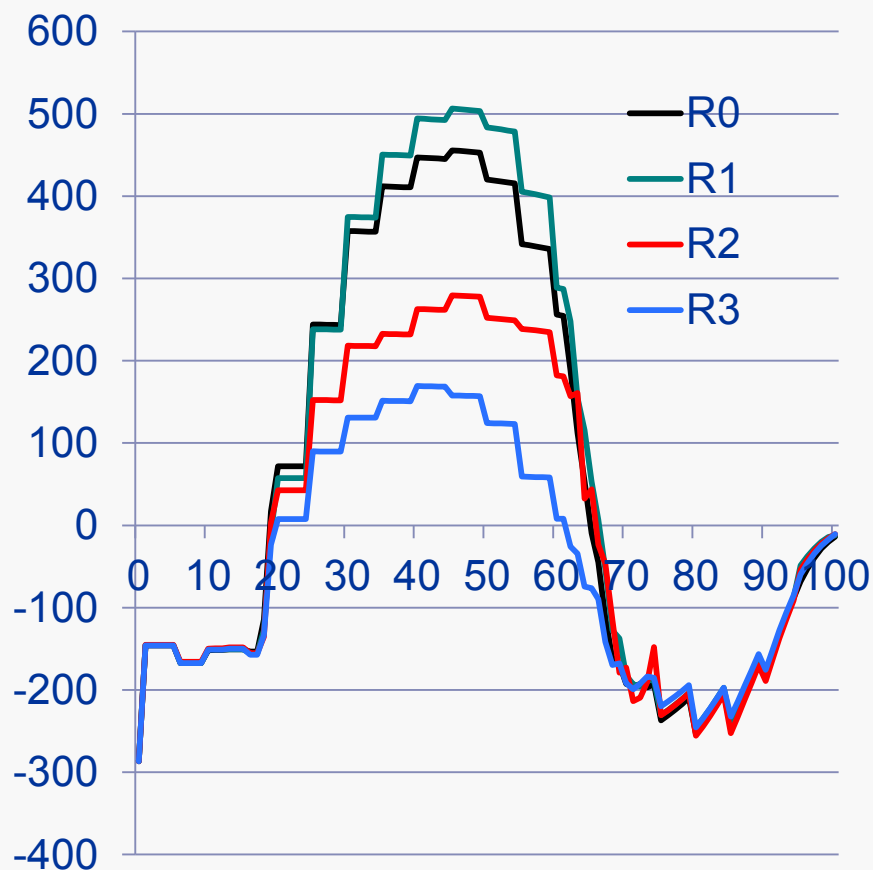
R2, 25-100 år: 3,5

R3, 25-100 år: -1,3

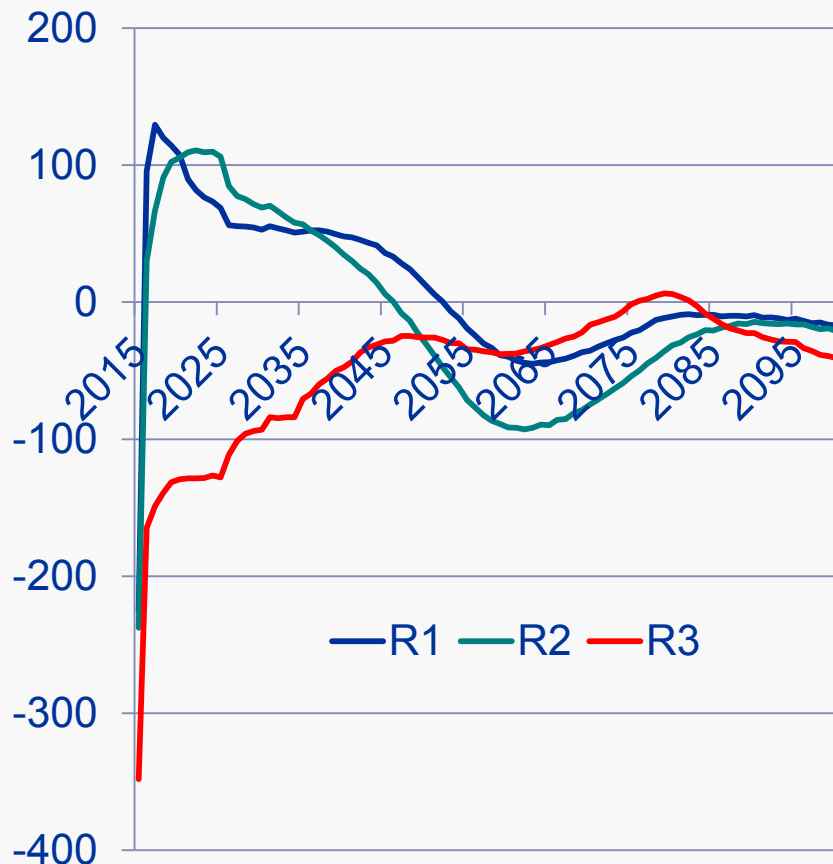
Undervurderer utgifter

- Off. investeringer
- Fortrengning av skattegrunnlag
- Botidsdimensjon

Tolkningene gir helt ulike tall. Mange forveksler 1000 2014-kroner

Livsløp

Virkning per ekstra innvandrер som kommer i 2015

Spesifikke utgifter per flyktning, 1000 2015-kroner

f2.3 i Prop.1 S Tillegg 1
(2015-2016) utgjør dette 166 000 ølge tabell

	Voksen	Enslig < 15 år	Enslig mindreårig > 15 år
Før bosetting: Registrering, saksbehandling, asylmottak, vergemål, omsorgssentre og mottak av enslige mindreårige	166	1 934	563
Integreringstilskudd i 5 år etter bosetting Årlig beløp	166	1 329	683
Sum over første 6 år	1 430	9 014	4 409

Konklusjoner

- **Innvandring for viktig til ikke å bli analysert**
- Begge tolkninger interessante
 - Besvarer ulike spørsmål
 - Begge rendyrker effekter som må forstås når man skal tolke mer realistiske endringer
- Lønnet arbeid avgjørende
 - Trygd og stønad er alternativet til å forsørge seg selv
 - Arbeid påvirker ”alle” skattegrunnlag
 - Arbeidsinntekt øker trygderettigheter
- Med gjennomsnittsatferd, er aldringen fortsatt det store problemet for finansiering av velferdsstaten
- Høyere skatter eller redusert offentlig velferd kan redusere kostnadene knyttet til R3-innvandring
 - Men meningsfullt og regne på både dagens politikk og en strammere politikk
- Ingen samfunnsøkonomisk kalkyle: Andre hensyn enn de statsfinansielle